

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований в 2009 році

Рівне – 2014

ББК 81
А - 43
УДК: 8

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць.
Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2014. — 88 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Безкорвайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Архангельська Алла Мстиславівна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету);

Оляндер Луїза Костянтинівна – доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки);

Гороть Євгенія Іванівна – доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Стеріополо Олена Іванівна – доктор філологічних наук, професор, (Київський національний лінгвістичний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Зимомря Микола Іванович – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький педагогічний університет ім. Івана Франка);

Сербіна Тетяна Георгіївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 26.09.2014 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2014

“Серу Тобі”, “Красоти Санта-Крус”, “Про брехливі системи правління” та ін.). Ліризму сповнені такі поезії Філіпа Френо, як “Дика жимолость”, “Індіанське кладовище”, “Передсмертна пісня чірок”, “Помираючий індіанець”, “Покинута ферма”.

Поезія Філіпа Френо потребує більш детального аналізу та смислової інтерпретації, тому інші твори поета будуть проаналізовані в наступних наших публікаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галич О. Теорія літератури : [підручник] / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв / [за наук. ред. Олександра Галича ; 4-те вид., стереотип.]. – К. : Либідь, 2008. – 488 с.
2. Тресиддер Д. Словарь символов (с иллюстрациями) / Д. Тресиддер. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 1999. – 430 с.
3. Marsh Ph. M. The works of Philip Freneau, a critical study / Philip M. Marsh. – Metuchen N.J. : Scarecrow Press, 1968. – 197 p.
4. New Oxford American Dictionary / [ed. by Angus Stevenson and Christine A. Lindberg ; the third edition]. – Oxford University Press, 2010. – 2096 p.

Резюме. В статті описані основні лінгвістическіє особеності поезії американського романтизму на прикладі “Дикої жимолості” Філіппа Френо. Дана характеристика типичним особеностям поезії американського романтизму на прикладі “Індійського кладовища” Ф. Френо. Сформульовані психологіческіє механізми розуміння личностією поетическіє текстів даного поета.

Ключевые слова: лінгвістическіє особеності, поезія американського романтизму, психологіческіє механізми розуміння личностією поетическіє текстів.

The summary. In this article the main linguistic peculiarities of the poetry of American romanticism using as an example “The wilde honeysuckle” by Philip Freno were described. The typical peculiarities of the poetry of American romanticism using as an example “The Indian Burying Ground” by Ph.Freno were characterized. Psychological mechanisms of understanding poetic texts by Ph.Freno were determined.

Key words: linguistic peculiarities, the poetry of American romanticism, mechanisms of understanding poetic texts by the person.

Одержано редакцією 30.08.2014 р.

УДК: 81'25

О.В. КИСЛЯК, Д.В. КРАВЕЦЬ

НЕОЧІКУВАНИЙ І ЗОВСІМ НЕСПОДІВАНИЙ РЕМАРК

Резюме. У статті розглядається питання про творчість Ремарка. Акцентована увага саме на аналізі новації у творчості Ремарка та анти елітарності його письма.

Ключові слова: новація, термін, елітарна література, роман, народність.

Постановка проблеми. Стаття присвячена незвичайній, особливій та надзвичайно цікавій творчості Е. М. Ремарк. В ній простежується анти елітарність його письма.

Німецький письменник (левовою часткою – романіст) Е.М. Ремарк (1898-1970) був завжди популярним не тільки у німецькомовного та навіть європейського читача, але й світового, хоча не часто визначався критикою як словесна зірка переднього плану. Здебільше доставалось йому від лівої та естетично витонченої преси за відсутність у нього активної соціальної проблематики, у зв'язку з цим було впроваджено термін «ремаркізм».

І на перший погляд, така оцінка була майже справедливою, бо на тлі політичних катаклізмів і літературних дискусій 1930-60-х років (а саме на цей політично бурхливий період припадають твори Ремарка), коли соціально-політична активність письменника та його персонажів у філософському, культурному, етнічному, етичному і подібних планах означала і ступінь таланту, і відповідний рівень читацького сприйняття, Ремарк, на дискусійну думку прогресивної літературної та формально-естетичної критики, якимось втрачався через приземленість тематики й буденність проблематики. Але названа критика якимось забувала про те, що художня література завжди створювалась для естетично нормального, тобто посереднього читача, а не для естетично, соціально й політично налаштованої освіченої людини. Звісно, що Гомер і Вергілій античності, анонімні автори героїчного епосу Середньовіччя, Данте, Рабле, Брант, Боккаччо, Чосер та інші велетні Ренесансу, Кеведо, Гріммельсгаузен, Мольєр, Мільтон як провідні літературні представники XVII ст., енциклопедисти Просвітництва, романтики і реалісти XIX ст., словесні корифеї XX ст. (зокрема, американець Дж. Лондон, француз Р. Ролан, англієць Б. Шоу, німець Б. Брехт та ін.) писали для посереднього читача, прокладаючи тим самим важкий і необхідний шлях від «елітарної» літератури («вчена поезія» александрійців III-II ст. д. н. е., «темна поезія» провансальських трубадурів XI-XII ст. н. е., гонгоризм в Іспанії XVII ст., символізм Е. По, А. Рембо, Ст. Маларме у XIX ст., а у XX ст. – герметична проза англійця Дж. Джойса та змістовно складні, часом зовсім непрозорі твори Е. Паунда, Т. Манна, Г. Грасса, Г. Гессе, Д.Л. Борхеса та ін.)

до літератури нормальної, хай і естетично зниженої якості, але з тематикою та проблематикою, яка була для вказаного читача не менш важливою, ніж елітарні твори для естетично витонченого любителя вишуканої словесності [5].

З легкої руки представників елітарної критики таку літературу ще у XIX ст. презирливо назвали міщанською, тривіальною, а у середині XX ст. – складовою масової культури. І не помічали, що тематичне й проблемне коло її інтересів не виходило за межі всього світового словесного мистецтва: пошуки простою («маленькою») людиною особистого щастя, взаємного, поділеного кохання, достатнього багатства. Не бачили того, що у її новітніх витоків знаходяться авантюрні романи кінця XVIII ст., серійні (говорячи сучасною мовою, серіальні) твори початку XIX ст., комікси XX ст., бойовики XXI ст. тощо. Врешті-решт, і авантюрні твори А. Дюма, і жіночо-любівні сюжети Ж. Санд, і майже вся «жіноча» та детективна література XX ст., і серіали (навіть політичні!) XXI ст. – це все, за великим рахунком, «низькопробна», тривіальна література, яка, на щастя, далеко не досягає творчого рівня Ремарка.

Саме таким, високопробним масовим письменником і був Ремарк. Але не у тлумаченні елітарних критиків (тобто, як посередній митець), а у занадто позитивному значенні «письменник для мас», або, використовуючи даремно закинтий у теоретичне сміття новітніми вітчизняними літературознавцями

точний і багатозначний радянський термін, народний письменник, тобто співець тих побутових тем, без яких не обходиться життя жодної людини – від жебрака до олігарха: «маленька людина» і «велика політика» (романи Ремарка «На Західному фронті без змін», «Час жити та час помирати», «Чорний обеліск» та ін.); побутові злидні цієї людини, економічний розлад в країні та через нього – зрадництво колишніх фронтових друзів («Повернення додому»); гіркота особистої втрати і жадання невідворотної особистої помсти («Тріумфальна арка»); безпорадність коханого перед невиліковно-смертельною хворобою коханої («Життя у борг», «Ніч у Лісабоні»); злидненість емігранта навіть в «американському раї» («Тіні в раю») та ін.

І головне при цьому: Ремарк оспівував вказану проблематику у яскравих сюжетах, через колоритні характери, барвистою поетичною мовою. Це і зробило його з першої третини XX ст. і до наших днів найпопулярнішим письменником для масового читача у цілому світі.

Саме вказана проблематика та її сюжетне й мовне втілення викликала позитивні відгуки тогочасної традиційної, тобто стриманої критики. Так, ще у 1929 році, відразу після друку роману Ремарка «На Західному фронті без змін», А.Еггебрехт, відомий тоді німецький журналіст, діяч культури, сценарист, режисер і письменник, позитивно оцінив проблематику і поетику цього твору. Своє високе ставлення до нього і до всієї творчості Ремарка А. Еггебрехт повторив у 1975-му році, видавши свою автобіографічну монографію про прожите ним XX сторіччя.

У його характеристиці за іронічним, але доброзичливим описом молодого Ремарка доби роману «На Західному фронті без змін» як трохи переграваючого сноба («Er selbst trat gern als Snob auf») автор не приховує антимілітаризм письменника («Wir sprachen über den Krieg, den er ebenso hasste wie ich») та його аполітичність («Mit auffallendem Nachdruck stritt er jegliche politische Tendenz seines Buches ab»).

Цікавим є той факт, що об'єктивне зображення війни Ремарком акцентувала у 1929 році не цивільна, а воєнна особистість – англійський генерал, учасник Першої світової війни Й. Гамільтон, а також німецький критик Е. Йон, об'єктивно висвітливши політично-естетичну боротьбу навколо роману Ремарка «На Західному фронті без змін»[4].

А німецький літератор П. Дьорп майже відразу після виходу у світ роману «На Західному фронті без змін» надрукував науково-методичну працю про можливість і необхідність використання цього роману у німецьких гімназіях на заняттях з німецької мови. Тоді ж К. Цукмайер, провідний письменник у німецькомовному регіоні першої половини XX ст., особливо відмітив соціальний та психологічний реалізм Ремарка. Войовничий антимілітаризм Ремарка позитивно акцентували у 1929 році відомі німецькі письменники Б. Франк, творивший у класичному стилі Тургенева та раннього Т. Манна, а також В. Шерп. Перший з них писав: «Роман „На Західному фронті без змін“ є обвинуваченням ідіотської політики, яка несе відповідальність за всебічні страждання сотен мільйонів людей».[3]

Треба сказати, що позитивне ставлення до творчості Ремарка лівової частки німецької критики підхопила і критика світова. Так, у 1946 році американець Р. ван Гельдірн високо оцінив проблематику й поетику творів Ремарка.

Тому зовсім не випадково його романи, починаючи, як вже було відмічено нами раніше, з найпопулярнішого «На Західному фронті без змін», видавалися мільйонами примірників, перекладалися десятками поширених мов світу, часто екранізувалися (всі його твори – 19 разів, а «На Західному фронті без змін» – навіть тричі) та інсценувалися. Так, наприклад, роман «На Західному фронті без змін» було майже відразу перекладено на 60 мов та видано у 20 мільйонах примірників, а через декілька років після Другої світової війни (у 1950-ті роки) його було включено до програми обов'язкового читання у гімназіях ФРН. Навряд чи знайдеться у XX ст. ще один письменник з аналогічною статистикою[2].

Цілком зрозуміло, що сумарний ідейний зміст та кількість естетичного і мовного багатства творів, наприклад, Т. Манна, Т. Еліота, Б. Пастернака, Д.Л. Борхеса, Р. Акутагави та ін. значно перевищує мистецькі можливості Ремарка, але у прозорості стилю, у буденній вагомості думки, у цікавості сюжету та інтриги в ньому Ремарк, у свою чергу, значно перевершує багатьох елітарних авторів, бо пише не для вічності, як вони, а для загальнолюдського сьогодення, через що і залишається постійно затребуваним

письменником. Тому зовсім не випадково наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. народжується новий «бум» (новий – після появи роману Ремарка «На Західному фронті без змін» у 1929 році), тобто справжнє відродження попиту на твори Ремарка у широкого читача і літературної критики: його твори і судження про них починають видаватися цілими серіями, неперекладені твори перекладаються, а старі переклади оновлюються. При цьому цікавим є те, що виникають переклади (на відміну від ХХ ст.) не тільки на головні європейські мови, але й на ті, які мало поширені: литовську, естонську та ін. А у 2002 році роман Ремарка «Ніч у Лісабоні» було перекладено навіть на латинську мову. Так, дуже відоме німецьке видавництво «Кіпенхойер та Віч», яке нараховує майже сторічну історію, надрукувало в самому кінці ХХ ст. спочатку зібрання творів Ремарка у п'яти томах, а потім – окремими книжками, породив тим самим розквіт ремарківського ренесансу.

Ренесанс Ремарка захопив не лише фахівців німецької літератури: у 2005-му році В. Кайзер, німецький провідний фахівець з англістики та романістики (вивчає творчість таких корифеїв, як Шекспір, Річардсон, Лафонтен, Жироду, Сартр та ін.), видав свою розвідку про роман Ремарка «На Західному фронті без змін», в якій скрупульозно схарактеризував біографію, творчість та добу Ремарка, а також головні змістовні та формальні ознаки цього роману від композиції та сюжету через проблематику й систему персонажів до лінгвістичних особливостей авторського стилю. Крім того, він надав панорамний огляд рецепції цього твору в Німеччині за 1929 рік («зірковий» для роману). Цікавим тут є не лише те, що романіст В. Кайзер зайнявся германістикою (тобто Ремарком, що об'єктивно свідчить про широку популярність Ремарка у ХХІ ст.), а перш за все те, що інформація у розвідці В. Кайзера стала настільки ваговою для широкого кола читачів, що у 2007-му році вийшло вже третє видання його дослідження.

Ренесанс Ремарка виник не у ХХІ ст., він лише розквітнув тоді своєю пишнотою, а розпочався він майже відразу після смерті письменника у 1970-му році. Саме тоді найвидатніший літературний критик німецькомовного регіону (можна сказати – «патріарх») М. Райх-Раніцкі видав свою наукову розвідку про Ремарка як виразника сподівань мільйонів простих землян під дуже змістовною назвою «Його смаки були такими ж, як і у мільйонів». Користуючись давно, на превеликий жаль, забутим терміном радянського літературознавства, назву розвідки М. Райх-Раніцкі можна розтлумачити так: «Ремарк – народний письменник».

Наприкінці ХХ ст. вже названим Т.Ф. Шнейдером активно проводяться текстологічні дослідження ще ніколи не друкованих творів Ремарка (він видає їх у п'яти томах!), а В. фон Штернбург створює у дусі забутого автобіографічного методу Сент-Бьова уточнену біографію Ремарка, показуючи на широкому фактографічному й аналітичному матеріалі сюжетно та проблемно споріднені зв'язки між творами письменника та його особистим життям.

В Україні теж реагують на ренесанс Ремарка: у 1986-му році друкується том з двома романами Ремарка («На Західному фронті без змін» та «Три товариші»), а передмову до них пише літературознавець академік НАНУ Д.В. Задонський.

Через 13 років, опубліковуючи наступний том своєї літературної серії «Вікно в світ» про історію літератури Німеччини у ХХ ст., він повторює названу передмову, трохи, зрозуміло, переробивши її, під тією ж самою змістовно промовистою назвою «Перечитуючи Ремарка», вказуючи на те, що Ремарк вартий перечитування як значна літературна постать ХХ ст. [1].

Отже, як бачимо, творчість Е. М. Ремарка була, є і залишається взірцем німецької післявоєнної літератури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Затонський Д.В. Перечитуючи Ремарка // Вікно в світ. – К., 1999. – № 3. – С. 73-89.
2. Матвеев М.А. Образ войны в произведениях Ремарка и Хемингуэя // Компаративистика: история и современность. – СПб.: Дума, 2008.
3. Rüter H. «Im Westen nichts Neues». Ein Bestseller der Kriegsliteratur im Kontext. – Paderborn: Schöningh, 1980.
4. Poppe R. Erich Maria Remarque. «Im Westen nichts Neues». – Hollfeld: Joachim Beyer-Verlag, 1995. – 55 S.
5. Schneider Th.F. Erich Maria Remarque: Das unbekannte Werk: Frühe Prosa, Werke aus dem Nachlass, Briefe und Tagebücher in 5 Bänden. – Köln: Kiepenheuer und Witsch, 1998.
6. Parvanova M. Erich Maria Remarque in der kommunistischen Literatur in der Sowjetunion und in Bulgarien. – Remscheid: Re Di Roma Verlag, 2009.

Резюме. В статті розглядається питання про творчість Ремарка. Акцентовано увагу на аналізі новачок у творчості Ремарка та антиелітарності його письма.

Ключевые слова: новачок, термін, елітарна література, роман, народність.

The summary. This article deals with the question of the creativity the novels by E.M. Remarque. The attention is focused on the analysis in the creativity Remarque that anti-elitism his letters.

Key words: innovation, term, elitist literature, novel, nationality.

Одержано редакцією 5.09.2014 р.

ЗМІСТ

<i>Скібчик А.В., Мороз Л.В.</i> Оригінал як дискурс: стратегії і тактики співрозмовників	3
<i>Ковалюк В.В.</i> Структурно-семантичні особливості неологізмів англо-американського походження в сучасній українській мові	4
<i>Опанасюк І.О., Мороз Л.В.</i> Слова в часі (неологізми, архаїзми та історизми): особливості їх перекладу	7
<i>Пашко І.О., Мороз Л.В.</i> Жанрово-стилістична домінанта в перекладі	10
<i>Вакулинська Л.М.</i> Повтор як комунікативний мовний засіб у німецькомовних біблійних текстах	12
<i>Останчук М.В., Дуброва А.С.</i> Життєвий, творчий шлях та науково-педагогічна діяльність К. Е.Цюлковського	14
<i>Крук М., Мороз Л.В.</i> Рівні та одиниці перекладу	18
<i>Пашкевич М., Мороз Л.В.</i> Синтаксичний рівень і його одиниця: речення/висловлювання та їх дифініції для перекладознавства	21
<i>Король О.Ю., Мороз Л.В.</i> Значення поняття стилю для перекладацької інтерпретації	24
<i>Хомицька Р.В.</i> Семантичний аналіз прислів'їв та приказок	26
<i>Бігунова С.А., Зубілевич М.І.</i> Лінгвостилістичні особливості тексту як продукту мовлення	29
<i>Краля І.В., Мороз Л.В.</i> Час і простір у художньому творі як видова ознака мемуарної літератури	32
<i>Калініченко М. Н.</i> Готорні і «друге велике пробудження»	34
<i>Мороз Л.В.</i> Завершальна фаза еволюції конні-кетчерівського памфлету	38
<i>Шкода Н., Мороз Л.В.</i> Сюжетно-композиційні новації – провідний чинник жанрового розвитку художніх життєписів	39
<i>Новосад Н.І., Мороз Л.В.</i> Художня біографія як різновид ренесансної «літератури факту»	42
<i>Мороз Л.М.</i> Новелістична традиція на теренах англійського Ренесансу	44
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Особливості розуміння поетичних творів Філіпа Морена Френо	49
<i>Кисляк О.В., Кравець Д.В.</i> Неочікуваний і зовсім несподіваний Ремарк	53
<i>Дуброва А.С., Трофімчук В.М.</i> Система і характер вправ професійно орієнтованого курсу для інтенсивного навчання читання	56
<i>Баталія Л.О.</i> Педагогічні та теоретичні засади розвитку альтернативних шкіл в країнах західнослов'янського світу	59
<i>Кушнір Н.В.</i> Застосування комп'ютера на заняттях з іноземної мови	62
<i>Черуха Н.В., Черуха В.В.</i> Тенденції розвитку методики викладання іноземних мов в Україні та за кордоном	64
<i>Бойко Н.Г.</i> Краєзнавчий матеріал як фактор забезпечення соціокультурної компетенції	67
<i>Данілова Н.Р.</i> Застосування комп'ютерних технологій для навчання студентів-економістів іноземній мові	69
<i>Безкоровайна О.В.</i> Культура особистісного самоствердження студента-філолога – актуальна соціально-педагогічна проблема	71
<i>Кочубей О.С.</i> Запровадження компетентнісного підходу у підготовці фахівців з вищою освітою	74
<i>Давнюк С.В., Козицька О.А.</i> Проблеми формування мовної культури студентів	78
<i>Олесюк Л.В.</i> Звуконаслідувальна лексика в сучасній англійській мові	80
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Social intellect of the person in the space of his/her complex of interpretations	82
<i>Відомості про авторів</i>	86
<i>Зміст</i>	87

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В.

Підписано до друку 26.09.2014 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

**А – 43   Актуальні проблеми філології та методики викладання
гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ,
2014. — 88 с.**

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243

ББК 81.2